SUGRĮŽIMAS

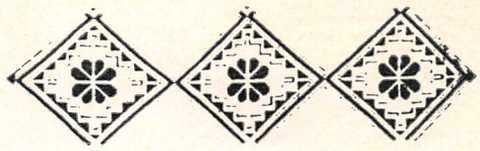

RENĖ RASA

Vaikščiojau po gerai pažįstamas vietas vieniša, visų užmiršta ir apleista. Nenorėjau būti viena, bet nenorėjau nė susitikti senus draugus, kurie prikeltų kažką nesugrąžinamą.

Gatvės buvo tos pačios, namai gerai pažįstami, net medžius mintinai žinojau, bet viskas atrodė kitaip, lyg į juos žvelgčiau ne savo, bet kito žmogaus akimis. Gal ir tapau kita? Ar įmanomas kūne sielų pasikeitimas? — Buvau pati sau svetima.

Žmonės skubėjo, buvo susirūpinę, užsidarę savyje. Jiems buvau abejinga, lygiai kaip jie buvo abejingi man. Jaučiausi esanti šalia mane supančios aplinkos, ir nors judėjau joje, tikrovėje jai nepriklausiau.

Taip basčiausi po gatves, važiavau kažkur ir kai atsiradau ant ežero kranto, buvo jau vakaras.

Paaugliai vaikai mėtė akmenėlius į vandenį, o smėlis buvo sudrėkęs ir atrodė vėsus. Oras betgi dar vis buvo karštas ir drėgnas, lyg pritvinkęs garais.

Ėjau žvalgydamasi apie save svetimomis akimis, o vienišumas įkyriai sekė mane, lyg nenorėdamas prarasti lažybas. Su kuo? Turbūt su pikčiausiu demonu, nes jaučiausi bedugnėje ir vis dar krentanti...

Ant ežero kranto, ant didelio akmens sėdėjo vyras ir žiūrėjo į vandens tolumas. Jis buvo toks ramus ir sustingęs, kad atrodė kaip granito statula — pilkas, net veidas atrodė pražilęs, kaip ir jo giliomis bangomis krentą plaukai. Jis buvo lyg mano vienišumo aidas. Sėdėjo nejudėdamas, paskendęs savyje, ar paprasta akimi neįžiūrimuose toliuose, iš kurių lyg turėjo ateiti jo išvadavimas. Net palinkęs į priekį, sėdėjo jis susikoncentravęs laukime, ne tik abejingas aplinkai, bet net atsisakęs pripažinti ją egzistuojant, lyg ignoruodamas realybę būtų ją sunaikinęs.

Negalėjau atitraukti nuo jo žvilgsnio: gražus profilis ryškėjo tiesiomis linijomis dangaus mėlynėje, o atsikišę skruostų kaulai metė tamsius šešėlius veiduose. Norėjau pažvelgti į tas aplinkos matyti nenorinčias akis, žiūrinčias į tolius ir laukiančias. Ko jis laukė?

Priėjau ir atsistojau šalia, bet jis manęs nematė. Ir iš arti atrodė kaip granito statula. Tik geriau įsižiūrėjus mačiau pulso tvinkčiojimą kakle.

— Ko jūs laukiat? — paklausiau ir pati nusigandau savo garsaus balso šalia tos nejudančios tylos.

Jis negirdėjo.

Atsisėdau šalia, ant to paties didelio akmens. Jis nė nepastebėjo.

Norėjau jį paguosti ir pati pasiguosti, pasakyti, kad esu vieniša kaip ir jis. Mano vienišumas buvo didesnis: jis turėjo laukimą, aš gi nieko nebelaukiau. Bet nemokėjau į jį prabilti, kad mane išgirstų.

Taip sėdėjom vienas šalia kito, svetimi ir nepažįstami, bet artimi savo vienišumu.

Dangus sutemo ir nusisėjo žvaigždėmis, o mes vis sėdėjom ir tylėjom. Bijojau pajudėti, kad tik jis neišsigąstų ir nenueitų. Man buvo gera, nes jaučiausi ne viena tame svetimame pasaulyje.

Susikoncentravusi troškime neprarasti paguodos, kurią sėmiausi keisto nepažįstomojo artumoje, nė negirdėjau drėgno smėlio prislopintų žingsnių. Staiga tik pamačiau, kad šalia mūsų stovi vaikinas. Pečius siekią jo plaukai buvo išsidraikę ir keistai susiviję. Prieblandoje neįžiūrėjau jo veido bruožų, bet iš laikysenos mačiau, kad jis jaunas, gal net vaikas.

Kurį laiką jis stovjo ir žiūrėjo į mano kaimyną. Tada ištiesė ranką ir palietė jo pečius. Nepažįstamasis atgijo ir pasisuko į jį. Jie nekalbėjo. Vaikinas paėmė nepažįstamąjį už rankos ir atsargiai, paremdamas jį, padėjo atsistoti. Lyg tikėdamasis išgirsti kažką nepaprasto, ar pamatyti kažką nuostabaus, iškėlęs galvą, kiek prasižiojęs, žengė nepažįstamasis atsargų žingsnį ir sustojo. Ranka suradęs jaunuolį, jis tvirtai įsikibo į jį ir jau drąsiai nužingsniavo drėgnu smėliu.

Supratau, kad nepažįstamasis buvo aklas ir kurčias. O aš galvojau, kad mudu artimi tuo pačiu noru pabėgti nuo pasaulio. Bet ne, jis veržėsi į pasaulį: norėjo jį matyti savo aklomis akimis, išgirsti kurčiomis ausimis ir gyveno laukime, kad jo troškimas išsipildys.

Aš mačiau ir girdėjau pasaulį, bet norėjau tapti akla ir kurčia. Ir staiga išsigandau savo noro, išsigandau, kad mane gali apgaubti tokia amžina tamsa ir tyla, kokia supo nepažįstamąjį. Ir tik dabar supratau, kas yra tikrasis vienišumas, tas aklinai uždaras pasaulis, į kurį neprasiskverbia joks šviesos spindulėlis, joks garso aidas, tas amžinas kalėjimas, kuriame gyveno nepažįstamasis.

Mačiau ramų ežerą, kurio lygų paviršių laužė pasislėpusių bangų karūnos, o virš horizonto kilo į aukštybes žvaigždėtas dangus. Mačiau nušviestais langais skylėtus dangoraižius ir apie jų kontūrus mirgančias reklamas, girdėjau vandens ošimą ir žviegiantį stabdomų mašinų cypimą, tolimus žmonių balsus ir gyvenimo pulsą, į kurio taktą įsijungė ir mano širdies plakimas. Supratau, kad žemė pilna tokių žmonių kaip aš, kurie siekia nepasiekiamo, jieško nesurandamo ir nežino, kad viską turi. Nežino, nes vaikšto aklomis akimis ir apkurtusiomis ausimis pilname vaizdų ir skambėsio pasaulyje...

Kai grįžau gerai pažįstama gatve, atrodė, kad atradau save: vėl mačiau ir drauge jaučiau lempų šviesoje medžių lapų virpėjimą, lyg ištroškusi gėriau saulės įkaitintų mūrų garuojančią šilumą, klausiausi pravažiuojančių mašinų triukšmo, juoku ir pykčiu skambančių žmonių balsų bei kažkur skubančio traukinio bildėsio ir žinojau, kad mano vieta čia, šitame žmonių sukurtame, gyvybės, džiaugsmo ir skausmo pilname mieste, kurio dalis ir aš buvau...

D. SADŪNAITĖ

SEKMADIENIO RYTAS

1.

Sekmadienio
rytą —
anksti keliuosi.

Visą mylią
einu pėsčia
į bažnyčią.

(Namai traukiasi man iš kelio;
Šunes loja.)

2.

Tiktai saulė
pasilieka namie —
. . . . . .
. . . . . .
Juokiasi,
bėginėja po pievą,
per visą dieną.

PAJŪRĮ

1.

Saulė persekioja mane,
kaip bičių spiečius.

Aš girdžiu
jos laibą džiaugsmo gaidą

Aukštai,
palmės medyje.

2

Lietus neateis dar
ilgą laiką.
Prašyti išmaldos —
. . . . . .
. . . . . .
Apmėtyti mane akmenimis.

ANKSTYVAS RYTAS ORINDOS PRIEMIESTY

1.

Saulė
išbučiuoja vaikus;

išlydi
juos į mokyklą.

(Susodina
geltonan
autobusan.)

2.

Medis
grįžta namo —
iš naktinės pamainos.
(Aš girdžiu
jo tylų alsavimą . . .)
. . . . . .
. . . . . .
Ir nusiskubina upėn,
siauru takeliu,
(parugiais .)
Kojų nusiplauti.

NAKTIS DIDMIESTY

1.

Saulė nusileido.
. . . . . .
Ir visas miestas
nuvažiavo kartu su ja,
Į jūrą.
(Vakarų pusėn.)

2

Einu gatve.
"Rankas aukštyn!"
"Rankas aukštyn!"
Tamsa sušunka.
Suareštuoja mane.
Numausto žiedus
ir laikrodį.

3.

O Mėnuo,
(Stambus,
plačiapetis
Nuovados Viršininkas —)
Sėda protokolo rašyti.